

MILJØstyrelsen
Industri
EUK

17. april 2007
j. nr. DEP 340-00001
san

GRUNDNOTAT

Kommissionens forslag om opstilling af miljømærkekriterier for produktgruppen varmepumper under EU's miljømærkeordning (Blomsten).

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag om fastsættelse af kriterier for varmepumper. Forslaget til miljømærkekriterier er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Kommissionen, ledet af Sverige. Kommissionen har i sidste fase overtaget arbejdet med kriterierne og fremlagt et forslag, der er ændret på vigtige områder. Kommissionen fremlægger ikke markedsdata for, hvorledes og hvor meget forslaget vil betyde for miljøbeskyttelsesniveauet i EU. Der er enkelte gode kriterier i forslaget, men det er vurderingen, at miljøbeskyttelsesniveauet generelt er for lavt i forslaget. Endelig åbner Kommissionen for muligheden for at anvende den bromerede flammehæmmer deca-BDE. Danmark har i januar 2006 anlagt retssag ved EU domstolen, fordi Kommissionen ved Kommissionsbeslutning (2005/717/EF) fritager deca-BDE fra RoHS direktivets anvendelsesforbud (der trådte i kraft 1. juli 2006).

1. Status

Kommissionen har den 2. april 2007 fremsendt ovennævnte forslag. Forslaget har hjemmel i art. 6, stk. 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1980/2000 af 17. juli 2000 (miljømærkeforordningen) om en revideret ordning for tildeling af et EF-miljømærke.

Forslagene behandles i et forskriftsudvalg i overensstemmelse med forordningens art. 17, jf. art. 5 i Rådets afgørelse 1999/468/EF (1999/468/EF art. 5). Hvis der er kvalificeret flertal for kriterierne, udsteder Kommissionen afgørelsen. Opnås der ikke kvalificeret flertal, kan Kommissionen forelægge sagen for Rådet og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Rådet kan med kvalificeret flertal vedtage forslaget uændret eller udtale sig mod det. Hvis der er kvalificeret flertal imod forslaget, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Handler Rådet ikke inden en frist på højst tre måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen.

Dette er første version af kriterier for *varmepumper*. Afstemning er planlagt d. 26. april 2007.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.

2. Formål og indhold

Forslaget for miljømærkning af *varmepumper* omfatter: varmepumper (max. 100 kWh), der er drevet ved el, gas eller gasabsorption, og som kan koncentrere energien i luft, jord eller vand til brugbar varme til rumopvarmning. Varmepumpen kan tillige producere varme til opvarmning af brugsvand. En varmepumpe er typisk opdelt i en udedel (placering udvendigt af hus, enten på væg eller i jord), og en indedel, placeret indvendigt i huset som den del, der fordeler varmen i huset.

En varmepumpe, der alene opvarmer vand til brugsvand *eller* kun kan afkøle et rum (aircondition), kan ikke miljømærkes.

Kommissionen forslår, at miljømærkekriterierne er gyldige i indtil 3 år fra vedtagelsen.

Miljøbeskyttelsesniveauet i forslaget til miljømærkning af varmepumper omfatter kriterier for, hvor høj energigenvindingsgraden skal være pr. tilført mængde energi (COP og PER) og ligeledes for køling (EER og PER), såfremt varmepumpen også kan køle.

De primære kølemidlers globale opvarmningspotentiale over 100 år, GWP_{100} må ikke være over 2000 CO_2 ækvivalenter. Forslaget rummer mulighed for, at varmepumper med kølemidler med lavt opvarmningspotentiale (GWP under 150) kan have en 20% mindre effektivitet.

Varmepumper med airconditionfunktion skal typisk leve op til A-mærkning i EU's direktiv for airconditionanlæg.

Sekundære kølemidler og tilsætningsstoffer må ikke kunne klassificeres som miljøfarlige eller sundhedsskadelige.

Støjniveauet skal måles og formidles til køberen.

Elektriske og elektroniske komponenter skal overholde RoHS direktivet (2002/95/EF) med ændringer, om restriktion af visse farlige stoffer.

Krav til installatør og information om brugen til forbrugeren.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort herfor. Da formålet med forslaget er at udvide rækken af produktgrupper i en allerede gældende fællesskabsregulering, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget medfører ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Miljømærkeordningen er frivillig, hvorfor forslaget ikke forventes at medføre konsekvenser for stat, regioner, kommuner eller erhvervsliv.

Beskyttelsesniveau

Det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt. Ift. miljøeffekten, er det ikke godtgjort, at kriterieniveauet vil omfatte den miljømæssigt bedste tredjedel af markedet, som ellers er målsætningen ved fastsættelsen af miljømærkekriterierne under miljømærkeordningen.

5. Høring

Forslaget har været i høring i Danmarks miljømærkenævn med frist til 12. april 2007. Der er ikke indkommet nogen bemærkninger. Udkast til rammenotat har været i høring i EU-miljøspecialudvalget med frist til 17. april 2007, hvor 2 svar var modtaget. 3F har ingen bemærkninger til forslaget. Dansk Metal kan tilslutte sig den danske holdning til forslaget.

6. Forhandlingssituationen

Det er uvist om der vil være flertal for forslaget. Arbejdet med udviklingen af kriterierne er forestået af Sverige, indtil december 2006, hvor Kommissionen overtog kriteriearbejdet.

Diskussionen i arbejdsgruppen og i EU's miljømærkenævn har især drejet som om rammen for kriterierne, dvs. hvilke apparater kriterierne skulle omfatte og den tekniske baggrund for kriterierne. Her har arbejdsgruppen ikke været enige i tilgangen, og Kommissionen har følt sig nødsaget til at intervenere. Sverige, der har stået i spidsen for arbejdsgruppen, har foreslået miljømærkekriterier, der i væsentlig grad ligner det nordiske miljømærkes kriterier for varmepumper. Et grundlæggende problem ved Kommissionens forslag er, at det ikke henviser til markedsdata, der indikerer hvor mange produkter på markedet, der lever op til miljømærkekriterierne.

Effektivitet. Den primære forskel mellem det svenske forslag og Kommissionens endelige forslag er, at det svenske forslag inddrog, hvilken klimazone varmepumpen skal installeres i, med deraf følgende krav om de rette testforhold. For at få en så høj præstation/effektivitet af varmepumpen er det ideelt, hvis varmepumpen *optimeres* efter det temperaturområde den skal virke i. Kommissionen mente omvendt, at et sådant klimazonestystem ikke ville kunne styres, idet det ikke kan sikres *hvor* en varmepumpe sælges og installeres. Et krav til klimazonetest (4 til 5 temperaturområder) kunne også medføre højere testomkostninger for producenten. Kommissionen har i stedet foreslået anden effektivitetstest (Coefficient of Performance, COP) ved én testtemperatur. Værdien siger noget om mængden af energi tilført (f.eks. elektricitet) i forhold til mængden af udvundet varme.

Markedet for varmepumper har i mange år været stort i de sydeuropæiske lande, hvor varmepumpen samtidig fungerer som airconditionanlæg. Markedet for almindelige luft-til-luft varmepumper er i Danmark stigende pga. fokus på mere miljøvenlig opvarmning, og der sælges i dag mange varmepumper via byggemarkeder. En svensk undersøgelse har vist, at en del af produkterne i Sverige ikke – kvalitetsmæssigt – lever op til de temperaturforhold, der findes i Sverige.

Den europæiske norm, EN 14 511, tester ved en mindste temperatur på 7°C. Det favoriserer varmepumper til det sydeuropæiske marked, men giver ikke en indikation af, hvordan en varmepumpe i Nordeuropa vil virke. Forslagets krav om en mindste testtemperatur ved 2°C for luft-til-luft varmepumper giver således en bedre sikkerhed for, at varmepumpen også fungerer ved de lavere vintertemperaturer i Nordeuropa.

Kølemidler. Med udelukkelsen af kølemidler med GWP > 2.000 er der lagt et niveau, der udelukker brugen af to af de fire mest anvendte HFC-kølemidler på markedet, R404A og R507A, der begge har GWP > 3.000. For mere miljøvenlige varmepumper med et GWP < 150 foreslår Kommissionen, at kravet til effektivitet reduceres med 20%.

Flammehæmmere. Kommissionens forslag indeholder ikke krav, der udelukker den bromerede flammehæmmer deca-BDE. Denne flammehæmmer er omfattet af RoHS direktivets annekks om forbud mod anvendelse, men er ved en Kommissionsbeslutning (2005/717/EF) undtaget fra det generelle forbud. Tidligere kriterieudkast i arbejdsgruppen har hidtil indeholdt kriterier, der udelukkede deca-BDE.

7. Regeringens holdning

Effektivitet. Danmark ønsker, at forslaget miljøbeskyttelsesniveau belyses nærmere for især luft-til-luft varmepumper. Teknologisk Institut i Danmark er blevet konsulteret, og ud fra instituttets positivliste vurderes, at forslaget krav til effektivitet ved 2°C for luft-til-luft varmepumper ikke er stramt nok. Danmark vil foreslå en COP værdi (målt ved 2°) over 3,4. For de øvrige varmepumper, forslaget omfatter, vurderes niveauerne at være rimelige.

Danmark finder det positivt, at en miljømærket luft-til-luft varmepumpe skal testes ved 2°C pga. det højere kvalitetsmæssige niveau en sådan varmepumpe vil have. Det vil dog også typisk indikere en mindre effektiv varmepumpe i forhold til en varmepumpe testet ved 7°C (der typisk medfører højere COP værdier). Det giver et markedsføringsproblem for en miljømærket luft-til-luft varmepumpe i forhold til ikke-mærkede produkter, der typisk vil have en angivet højere effektivitet (COP værdien), når den måles ved 7°C. Miljømærkede varmepumper vil så blive fravalgt til fordel for mindre effektive varmepumper ved danske vintertemperaturer, sammenlignet med sydeuropæiske temperaturforhold.

Danmark vil derfor foreslå, at luft-til-luft varmepumper også skal testes ved en temperatur ved 7°C (som EN normen foregiver), med en COP værdi over 4, og at begge testresultater skal kommunikeres til forbrugeren på produktet.

Kommissionen lægger op til at såkaldte luft-til-luft varmepumpe "split-units" kan miljømærkes. Det kan betyde, at det kun er udedelen af en varmepumpe, der faktisk lever op til kriterierne. Danmark er uenig i dette. For effektiviteten er det vigtigt, at både udedelen og indedelen miljømærkes som en helhed, og testes samtidigt under samme forhold.

Danmark mener ikke at, at niveauet for varmepumper med airconditionfunktion er stramt nok. Det er vurderet af Teknologisk Institut, at de fleste varmepumper med airconditionfunktion på markedet lever op til kravet om A-mærkning.

Kølemidler. Danmark finder niveauet for HFC gassers opvarmningspotentiale (GWP) fornuftigt. Danmark er også positivt indstillet overfor, at kølemidler med et mindre opvarmningspotentiale favoriseres.

Flammehæmmere. Danmark er imod at tillade anvendelsen af den bromerede flammehæmmer deca-BDE i et miljømærket produkt. Danmark har anlagt annullationssøgsmål mod Kommissionen ved EU-domstolen pga. vedtagelsen af Kommissionsbeslutning (2005/717/EF) om at undtage deca-BDE fra RoHS direktivets anvendelsesforbud. Danmark finder ikke, at Kommissionen har dokumenteret, at der mangler brugbare alternativer, og der er stadig udestående omkring deca-BDE's miljøfarlighed. På grund af urenheder med forbudte poly-BDE'er (jf. RoHS direktivet) i kommercielle deca-BDE blandinger, er det i dag i praksis ikke muligt at anvende deca-BDE.